

Những Cây Lan Hoàng Thảo Hoa Vàng

Nhiều bạn gửi cho chúng tôi một tấm ảnh, nhiều khi mờ mờ ảo ảo để hỏi tên cây lan, làm cho chúng tôi không biết làm sao trả lời cho đúng.

Trong các giống lan Hoàng Thảo, tuy rằng cùng một loài nhưng có rất nhiều cây hoa cùng một màu vàng rất giống như nhau khó lòng phân biệt. Những lần trước chúng tôi đã trình bày về sự khác biệt giữa cây lan *Denrobium gibsonii*, *Dendrobium fimbriatum* và *Dendrobium chrysanthum*, rồi lại sự khác biệt giữa cây *Dendrobium hancockii* và *Dendrobium odiosum*.

Lần này xin phân biệt giữa 6 cây cũng màu vàng khá giống như nhau. Xin các bạn hãy nhận xét kỹ càng 6 chiếc hoa bên dưới rồi cho biết tên được hay không?

Hình 1

Hình 2

Hình 3

Hình 4

Hình 5

Hình 6

Chuyện nhận xét màu sắc của các bông hoa, tiến sĩ Gunnar Seidenfaden đã nhấn mạnh rằng màu sắc ít khi được coi là yếu tố quan trọng để nhận diện mà hình dáng của chùm hoa mới thực sự là yếu tố để phân định (*Colour of orchids is seldom decisive for the determination, but the shape of inflorescence is the true assessment for precise diagnosis.*)

Nhưng hình dáng của chùm hoa cũng chưa đủ mà còn cần phải biết tới kích thước của hoa hay hình dáng của thân hay lá. Xin hãy nhìn kỹ toàn thân, cây lá và chùm hoa của các cây lan này.

1. *Dendrobium capilippes* (Thanh hoàng, Hoàng thảo sợi)

Hoa của cây này tuy giống với cây *Dendrobium lindleyii* hay *Den. aggregatum* (Hình 5) (Vây cá, Vây rồng) nhưng khác xa về thân và lá. Thân cây *Den capilippes* hình thoi và dài 10-15 phân, lá 4-5 chiếc, *Den. lindleyii* thân hình quả trám dài 5-6 phân và chỉ có 1 lá duy nhất như hình phía dưới.

2. *Dendrobium chryseum* (Ngọc vạn, Hoàng thảo vàng cam)

Cây này, hoa cũng mọc từng chùm như *Dendrobium capilippes* hay *Dendrobium chrysotoxum* nhưng hoa chỉ mọc ở thân cây mọc từ năm trước, đã rụng hết lá, trong khi 2 cây kia có hoa khi cây còn xanh lá.

3. *Dendrobium chrysotosum* (Kim điệp, Hoàng Lạp)

Thân cây *Dendrobium chrysotosum* to và phình ra ở giữa và dài tới 30-40 phân, còn cây *Dendrobium chryseum* thân nhỏ hơn nhiều.

4. *Dendrobium dixanthum* (chưa có tên Việt)

Cây lan này cũng rụng lá khi nở hoa, nhưng hoa lại mọc từng chùm nhỏ 1-3 chiếc ở các đốt.

5. *Dendrobium jenkinsii* (Tiểu điệp)

Mới nhìn qua bông hoa và thân lá trong ảnh, ai cũng nghĩ đó là *Dendrobium lindleyii* hay *Den. aggregatum*, nhưng cây này rất nhỏ, củ bẹ và lá chỉ ngắn chừng 2-3 phân trong khi cây *Den. lindleyii* dài tới 10-15 phân. *Den. jenkinsii* hoa to 1-1.5 phân, chùm 2-3 chiếc, cuống ngắn, còn chùm hoa của *Den. lindleyii* hay *Den. capillipes* dài tới 10-15 phân có tới 15 hoa và hoa to tới 3-4 phân.

Sau đây là hình ảnh của 2 cây lan *Den. lindleyii* so sánh với kích thước của cây *Den. jenkinsii*.

Hy vọng rằng với hình ảnh của các cây lan và lời phân tích kể trên sẽ giúp các bạn nhận diện mấy cây lan này dễ dàng hơn.

Westminster mùa lan hoàng thảo nở
Bùi Xuân Đáng